

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. VIII. Defensio adhuc doctrinae Petri de iustificatione ex operibus in epistola Clementis. Quomodò ea doctrina in scriptura Petri & Pauli contineatur: & quae opera sint secundùm scripturam, ex ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

Ananias, Azarias, Misael, credentes Deo liberati sunt de flamma. Hi sunt loci scripturæ, ex quibus fidem prodesse Cyprianus probavit, id est, fidem credentis cum dilectione: hæc enim tantummodo fides, tantum valet in Christo, quæ quidem viua fides est: Fides enim non diligens Deum, non est viua fides. Sic autem Cyprianum intellexisse, ex cap. proximo sequenti perspicitur. Ait enim loquens de eadem fide tantum, Possè eum statim cōsequi, qui verè crediderit. Sed quia fides sine dilectione, fides quoque vera est, quemadmodum accipiendum esset, quod dixit in hoc loco, Qui verè crediderit, statim explicauit, subiungens in Actibus Apostolorum: Ecce aqua, quid est quod me impediatur tingi? Tunc dixit Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Hactentis Cyprianus. At non omnes, qui credunt, ex toto corde credunt, sed ij tantum, qui cum dilectione credunt, quos Cyprianus dixit hîc verè, id est, viuè, & non mortuè, credere. Ad alios locos de sola fide, ex Ambrosio, falsò ab Hæreticis obiectos, iam pridem Ioannes Hofmeisterus eruditè respondit, docens clarè, Ambrosio ipso interprete, nusquam in libris eius fidem sine dilectione, vocari fidem solam, sed fidem simul cum dilectione: hæc enim fides tantum, siue sola, est fides viua.

A. 7. 3.

Defensio adhuc doctrinæ Petri de iustificatione ex operibus in epistola Clementis. Quomodo eadem doctrina in scriptura Petri & Pauli continetur: & quæ opera sint secundum scripturam, ex quibus homo iustificatur, & quæ sint, ex quibus non. Et locus Pauli ex epistola ad Roman. cap. tertio copiosè explicatus, & collatus cum ijs, quæ à Magdeburgensibus in doctrina Petri apud Clementem reprehenduntur. item responsio ad ea, quæ in tertia & quarta epistola Clementis iisdem reprehendunt de iustificatione ex operibus, & eorum collatio cum doctrina beati Petri in epistola eius secunda, cap. 1.

Cap. 8.

Sed veniamus ad reliqua, quæ isti in doctrina beati Petri, quæ in eadem epistola Clementis exposita est, de iustificatione adhuc reprehendunt.

Sic enim aiunt reprehendendo: Deindè non gratis propter Christum absque operibus, sola fide nobis salutem contingere docet Petrus. Ait enim, per temporalia officia nos æterna gaudia mereri, & fide ac bonis operibus æterni ignis nos pœnas effugere. Notant deinceps alios similes locos, quos postea recitabo, nè sæpè sint mihi repetendi. Postremò addunt, contrarium docuisse Petrum in Actis cap. 2. & 10. & 1. Petri c. 1. Quia ergò isti bona opera naturæ, siue bona opera secundum carnem, ab operibus fidei, siue operibus secundum spiritum, nunquam ex sanctis scripturis distinguere didicerunt: idcirco cum Apostolus scripsit ad Roman. Arbitramur hominem iustificari per fidem sine operibus: & rursus, Si autem gratia, iam non ex operibus, alioqui gratia iam non est gratia: & si qui alij loci similes

Hæreticos ne
scire seu nolle
distinguere,
opera carnis
aut naturæ, a
fidei spiritus
ne operibus.
Rom. 5.

similes sunt, de omni genere operum accipiendos esse falsò putauerunt. qui quidem si beato Petro crederent, cum ait esse quædam in epistolis Pauli difficilia ad intelligendum, quæ indocti & instabiles ad suam ipsorum perditionem deprauant: profectò vel ipsa eorù facilitas intelligendi, qua in istis ipsis locis videntur, de quibus tanta cum eis nobis contentio est, suspecta eis esse deberet. Quid enim facilius intellectu esse potest, quam ut isti hos locos intelligunt, omne genus operum excludentes, nihil aliud distinguentes aut inquirentes, nisi quod in promptu & in primo aspectu est? quomodo, inquam, sunt ista *δυσκότῃς*, id est, difficilia intellectu, si tam facile ipsi ea expediunt? aut si non sunt ex numero *δυσκότῃς*, id est, difficiliù intellectu, vnde tanta inter nos & eos de istis altercatio? An non est testis idoneus obscuritatis loci, & difficultatis intelligendi, ipsa varietas interpretantium? Sed doceamus iam, quænam opera excludat Apostolus à iustificatione, cum ait, Arbitramur autem hominem iustificari per fidem absq; operibus legis. Si verba Pauli diligenti studio Magdeburgenses & reliqui Luteranorum magistri obseruarent, idem Paulus esset eis huius loci & similium interpret. ait enim cap. 9. Israel sectando legem iustitiæ, ad legem iustitiæ non peruenit: subiungit deinde rationem, Quia (inquit) non ex fide, sed quasi ex operibus, scilicet legis. non dixit, Non ex fide, sed ex operibus legis: sed dixit, Quasi ex operibus legis. Ut intelligamus, aliud esse, ex operibus legis: aliud, quasi ex operibus legis. sicut aliud est, quod dicitur, Ex nobis: & aliud, à nobis quasi ex nobis, ut idem Paulus docuit. Satis itaq; admonuit nos, dupliciter considerare hæc opera legis, scilicet aut simpliciter, aut quasi opera legis: ac duplici illa quidem ratione fieri posse, aut quasi opera legis, aut simpliciter, & non quasi opera legis. opera enim legis, ut non concupiscere, non mœchari, & reliqua decalogi Mosaiici, quæ sunt scripta in cordibus, fiunt quidem quasi opera legis, cum fiunt, ut erant in lege Moisis sancita, ut scilicet, qui faceret ea, viueret in eis: & qui non faceret, non viueret, sed potius sine misericordia sub duobus aut tribus testibus, ut Apostolus ait, tanquam præuaricator moreretur. Lex enim irâ operabatur. Quarè ex operibus legis, ut erant pœnis legitimis sancita, quæ sic quidem propria erant Iudæorum, quibus solis lex Moisis data erat, ex operibus, inquam, legis, quasi ex operibus legis, id est, factis non ex fide, sed ex timore, sicut scriptum erat: Qui fecerit ea, viuet in eis, non iustificatur homo. immò sic accipiendù esse, quod Apostolus dixit, Arbitramur hominem iustificari absq; operibus legis: pro eo, quod est, absq; operibus legis, quasi ex operibus legis, quæ ut sic, propria (ut dixi) Iudæorum erant, & non gentium communia, ex eodem ipso Pauli loco perspicui potest: alioquin postquam dixit, Arbitramur hominem iustificari per fidem absq; operibus legis, quorsum subiungeret: An Iudæorù tantùm Deus? non etiam & gentium? immò & gentium: nisi quia si ex operibus legis quasi ex operibus legis, id est, ut ad Iudæos tantùm pertinebāt, homo iustificaretur, iam Iudæorum tantùm Deus esset, & non gentium.

Rom. 4.

Theodoretus.

Gene. 15.

Quibus ex
operibus iusti-
ficari hominē
Paulus vel ne-
get, vel asse-
rat.

I. Cor. 7.

Rom. 11.

2. Pet. 1.

nō enim esset Deus eorum, quos à iustitia excluderet. Deinde, quia (vt diximus) dupliciter considerantur opera legis decalogi, aut quasi opera legis, sine quibus homo per fidem iustificatur, vt Apostolus docuit & p̄baui: aut simpliciter, vt sunt opera naturæ, sic etiam per fidem sine huiusmodi operibus legis secundum naturam consideratis, docet & probat proximo capite idem Apostolus, hominem iustificari exemplo Abraham. Quid enim (inquit) inuenisse dicemus, secundum carnem, id est, secundum naturam, Abraham patrem nostrum? (sic enim intelligendum est per hyperbaton Apostolo familiare, vt Theodoretus & alij veteres obseruauerunt) an fortasse dicemus, iustificatum esse ex operibus secundum carnem, qualia erant opera, quæ φυσικῶς, id est, naturaliter, antequam crederet, faciebat? Erat enim ante fidem, vt paulo ante Magnetes vetustissimus & ecclesiasticus author aiebat, benignus, continens, iustus, & alijs virtutibus præditus. sanè (inquit) si ex operibus, scilicet secundum carnem, vt iterum reperamus ἐπινομία quæ est in scripturis sanctis frequens figura, iustitiæ laudem inuenit, apud homines inuenit, qui vident ea quæ apparent: non autem apud Deum, qui fidem cordis intuetur: nec iudicat secundum faciem, vt homines solent. Quod verò secundum spiritum laudem apud Deum Abraham inuenit, testatur scriptura, quæ dicit: Credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam. Fides enim non est opus secundum carnem, id est, nō est opus à nobis, quasi ex nobis, sed est donum spiritus. Deinde reddit causam, cur iustitia & laus Abraham ex operibus secundum carnem, siue secundum naturam, iustitia & laus esset apud homines, non apud Deum, quia operatum scilicet secundum carnem, rursus repetendo ἐπινομία, id est, à communi, Merces (inquit) imputatur non secundum gratiam, sed secundum debitum. homo enim homini debere potest, non autem Deus. Quare iustitia ex operibus secundum carnem, apud homines tantum imputatur: non operanti autem secundum carnem, sed secundum spiritum Dei, id est, credenti, & fidem per dilectionem operanti, iustitia imputatur apud Deum secundum gratiam. Negat itaq; Apostolus iustificari hominem ex operibus legis, quasi ex operibus legis, & ex operibus legis secundum carnem: non autem negat iustificari ex operibus legis secundum spiritum ex fide, ex quibus qui iustificatur, gratis iustificatur. Quare? quia huiusmodi opera nō sunt iam à nobis, quasi ex nobis, sed sunt ex Deo, cuius dono & gratia fit, vt sint bona & beneplacenta Deo. Vnde huiusmodi opera idem Apostolus appellat charismata Dei, & dona Dei. Sed vnusquisq; (inquit) proprium charisma, siue donum habet ex Deo, alius sic, alius verò sic. Charisma enim vocauit τὸ χάρισμα, id est, virtutem, vt continentiam, castitatem, & similia, vt beatus Chrysostomus in libro de Virginitate notauit. Et rursus: Sine penitentia enim (inquit) sunt dona & vocatio Dei. Charismata siue dona Dei, vocauit illa omnia, ex quibus vocat Deus ad gratiam iustificantem, quæ sunt fides & opera spiritus ex fide. Et B. Petrus 2. cap. 1. Deum ait donasse, quæ ad vitam & pietatem perti-

pertinent. hęc autem sunt fides, & opera spiritus ex fide. Et idem Paulus ad
 Ephes. Gratia (inquit) saluati estis per fidem, & hoc non ex vobis: donum
 enim Dei est. Quod quidem non propter fidem tantum dixit, sed etiā pro-
 pter opera bona, quę dona item Dei sunt. ipse enim operatur in nobis vel-
 le & perficere pro bona voluntate. Vndē dicuntur etiam opera Dei, & vir-
 tutes Dei. Hoc est enim (inquit) opus Dei, vt credatis in eum, qui misit me.
 opus Dei dixit, non credere tantum, sed voci eius obedire, id est, fidem in
 mandatis per dilectionem operari, quę est fides *in donis*, id est, fides benepla-
 citi, vt ecclesiasticus cap. 15. vocauit. Et beatus Petrus, Vt virtutes, inquit,
 annuncietis eius, qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum.
 opera Dei, id est, virtutes diuinas, appellat opera bona & beneplacētia, quę
 ostendere debemus, postquam semel sumus per baptismū illuminati, quę
 Deus operatur in nobis, si eum secundum electionem sequamur: ex quo
 opera dicta sunt, quasi hęc, id est, eligendę. De istis Dei virtutibus ait
 Apostolus, Creati creatione scilicet spirituali per baptismum in bonis ope-
 ribus, vt in illis ambulemus. Dilectio enim Dei & proximi, quę a fide &
 spe seiuncta esse non potest, omne genus virtutum Dei, siue bonorū operū,
 ac Deo placentium complectitur, quę etiam dicuntur fructus spiritus. Si
 igitur opera ista bona & beneplacētia Deo, non a nobis tanquam ex nobis
 sunt, sed ex Deo: si, inquam, sunt dona Dei, qui ex eis iustificatur, gratis p-
 fectō iustificatur: ex donis enim DEI iustificari, gratis iustificari est: hoc
 enim significat *δωρεῶν δωρεῶν*, quasi dicatur, ex dono siue ex donis iustifi-
 cari, hoc est, gratis, vt interpres vetus vertit: non quidem secundum debi-
 tum, quasi hoc donum debeat, qui est Dominus omnium & creator, ac p-
 inde creaturę debere non possit: sed, vt subiūgit, per gratiam ipsius. Cū
 igitur ait beatus Petrus, quę Magdeburg. ignoranter & hęceticē notārun-
 t, scilicet per tēporalia officia nos æterna gaudia mereri, & confessione, quę
 sacerdoti fit, fide ac bonis operibus æterni ignis pœnas nos effugere, & ad
 perpetuę vitę prēmia nos peruenire. & rursus, Salutem animarū & vitam
 bonis actionibus preparari. Et iterum, Repletos bonis operibus, hęcetes
 vitę æternę effici, & proprijs gestis hęcetes bonorum cęlestium pro bonis
 actibus baptizandū fieri, & hominē bonis operibus, ac viatico abundanti
 repletū, ad regnū Dei peruenire debere: hęc, inquā, omnia opera, quibus
 salutē animę & vitā parari dicit B. Petrus, non sunt bona opera legis, quasi
 opera legis, id est, ex timore tēporalis mortis facta secundum legē seruitu-
 tis: neq; sunt bona opera secundum carnem, & ex solis facultatibus naturę
 nostrę profecta, qualia erant illa bona opera Abrahę ante fidē, sed sunt bo-
 na opera spiritus ex fide, quę Dei dona sunt, ex quibus gratis per gratiam
 Dei in hoc tēpore iustificamur, vndē tēporalia officia vocauit, & nō ex fide
 tantū, sine operibus, vt Hęcetici tradūt, ignorātes scripturas & virtutē ea-
 rū. Sed ostēdamus iā hanc doctrinā Petri, quam Magdeburgenses in epist.
 Clementis accusant, ostendamus, inquam, in scriptura Pauli, vt eam quoq;
 si li-

Ephe. 2.
 Opera fidei
 iustificantię,
 quibus alijs
 vocet scriptu-
 ra nominibus.
 Ioan. 6.
 Eccle. 15.
 1. Pet. 2.

Ephe. 2.

*Ostenditur in
scriptura Pau-
li doctrina be-
ati Petri in
epist. Clemē-
ti Magdeb. res
prehensa.
Rom. 2.*

si libet, accusent. cum Paulus in epistola ad Romanos ait: Qui reddet vni-
cuique secundum opera eius: ijs, quidem, qui secundum patientiam boni
operis, gloriam & honorem & incorruptionem querunt, vitam æternam:
ijs autem, qui sunt ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, obedi-
unt autem iniquitati, ira & indignatio, tribulatio & angustia in omnē ani-
mam hominis operantis malum, an non satis clarè, immò clarissimè dicit
hic Apostolus Paulus idem, quod beatus Petrus in epistola Clemētis, bo-
nis operibus æterni ignis pœnas nos effugere, id est, iram & indignationem
ac tribulationem, vt Paulus ait, & ad perpetuæ vitæ præmia nos perueni-
re, id est, ad gloriam, & honorem, & incorruptionem, ac vitam æternam?
Si secundum patientiæ boni operis datur vita æterna, id est, secundum
mensuram patientiæ boni operis, (hoc enim significat κατὰ πρόpositio) id
est, proportionem. & paulò suprà dixit, Reddet vnicuique secundum ope-
ra eius, ergò bonis operibus præparatur salus animarū & vita, & vitæ æter-
næ efficimur hæredes, & ad regnum Dei peruenitur, vt est in doctrina Pe-
tri, quæ in epistola Clemētis posita est. An malè docuit Paulus, cum dixit,
ijs, qui secundum patientiam boni operis querunt gloriam & honorè &
incorruptionem, dari vitam æternam: & non dixit, ijs qui secundum fidem
querunt? Quis vestrum, Magdeburgenses, hoc dicere audeat? nisi Paulum
quoque per spiritum Dei loquentem, reprehendere vultis. Ac potuisset
quidem Paulus dicere, ijs qui secundum fidem querunt gloriam & hono-
rem & incorruptionem, vitam æternam, quis neget? Sed cur ità dicere po-
tuisset, nisi quia fides perfecta esse non potest sine patientia boni operis, quæ
ad salutem necessaria est: sicuti rursus patientia, si opus perfectum habeat,
vt ait beatus Iacobus, non potest esse sine fide: at nē vos Magdeburgenses ad
fidem solam vestri dogmatis confugeretis, non dixit Apostolus, ijs qui se-
cundum fidem querunt gloriam & honorem & incorruptionem, vitam
æternam: sed dixit, ijs qui secundum patientiam boni operis, vt intelligatis
tandem, si fortè credere vultis, (nisi enim credideritis, non intelligetis) per
fidem solam, quam prædicatis, non vos gloriam & honorem & incorru-
ptionem querere, sed indignationem & tribulationem & angustiam, qui
estis ex contentione, non acquiescentes veritati, obedientes autem iniqui-
tati. Ac rursus, si promittit nunc Deus in Euāgelio, id quod semper sine ac-
ceptione personarum ante aduentum suū in carne Iudæis & gentibus pro-
misit, gratiam scilicet iustitiæ ex operibus bonis, hoc enim significat, quod
Paulus ait in eodem loco epistol. ad Roman. Gloria, honor, & pax omni
operanti bonum, Iudæo primū & Græco, non enim est acceptio persona-
rum apud Deum: & quod idem beatus Petrus in Actis Apostolorū dixit,
In veritate comperi, quia non est personarum acceptor Deus, sed in omni
gente, qui timet Deum, acceptus est illi. (timere enim eum dixit, pro eo,
quod Paulus, operari bonum, vt intelligamus timorem, nō credentis tan-
tū, sed credentis cum dilectione, siue operantis bonum opus dilectionis,
quod

Iaco. 2.

Isa. 7.

Roma. 2.

Act. 10.

quod ad timorem Dei filialem, vt vocant, pertinet) Si, inquam, testimonio Petri & Pauli, honor & gloria, ac pax & gratia diuinæ acceptationis præparata sunt omnibus benè operantibus in Euangelio, vbi sunt, qui doctrinam beati Petri in epistola Clementis contra scripturas calumniantur, q̄ dixerit, salutem animarum & vitam bonis actionibus præparari? Sed prosequamur deinceps locū Apostoli: Quicumq; enim, inquit, sine lege peccauerunt, sine lege peribunt. *ἀνόμους* (id est, sine lege) vocat (vt beatus Basil. in commētar. Esaiæ cap. 1. obseruauit) eos, qui vel omninò leges diuinas nō audiērūt, vel ab eis recesserunt: vel qui audiērunt quidem, sed nondūm ad eas accesserunt. sic enim ait Esaias: Incēdentur, qui sine lege, & peccatores, id est, legis violatores. Subiungit postea Apostolus de ijs, qui legem diuinam acceperunt: Et quicumque in lege peccauerunt, per legem iudicabuntur, id est, comparatis operibus eorū cum mente & voluntate legis: vndē aiebat Dominus, Sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in nouissimo die: hoc

Rom. 2.

Esa. 1.

Ioan. 12.

Rom. 2.

Rom. 10.

Abd. 1.

Esa. 15.

*Apprahendens
re per fidem
solū Christū
passum, quid
tantūm inu-
nuat.*

*Quos gentiles
quī Paulus
iustificari as-
serat.*

Apprehendens re per fidem solū Christū passum, quid tantūm inu- nuat.

Quos gentiles quī Paulus iustificari asserat.

iustificatione cum vna sit, qui hanc in epistola Clementis damnat, idē hanc ipsam in epistola Pauli damnat. Sed & illud verbum naturæ, quo hic vsus Petri in epist. est Apostolus, cum ait, naturaliter quæ legis sunt, faciūt, quia est ex numero eorum, quæ in epistolis Pauli *δυσωστὰ* vocat beatus Petrus, id est, difficulta intellectu, nè quis istorum vel neget aliquandò Pauli esse hoc verbum, vel illud malè interpretando, Pelagianum faciat Paulum, visum est obiter interpretari & admonere, naturam vocari hoc loco non rationem inſitam nobis secundum potentiam tantum, sed etiam secundum Dei gratiam. De hac ratione dixit beatus Iacobus, suscipite *ἑμφύτην λόγον*, id est, inſitam rationem, quæ potest (inquit) saluare animas vestras. Suscipite, dixit, quia opus est assensu voluntatis nostræ, non quidem ad recipiendum, quod naturaliter potentia nostræ inſitum est, sed ad recipiendum, quod insuper ex Dei gratia est. Hanc duplicem rationem naturalem, quā vocat Iustinus semen, distinxit idem in priore apologia. Itaq; cum Paulus dixit, natura siue naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, gratiam Dei, quæ naturam sanat & adiuvat, simul intelligi voluit: sicut Ecclesiasticus quoque cum ait capit. trigesimo secundo: In omni opere crede animæ tuæ, id est, crede secundum gratiam Dei legi scriptæ in anima.

Iaco. 1.

Eccle. 32.

“ Iam quod similiter accusant isti, quæ ait idem Petrus in epistola 3. Clementis, hominem bonis operibus tanquam viatico abundanti repletum, ad regnum Dei peruenire debere, & rursus in epistola 4. Repletos bonis operibus, hæredes vitæ æternæ effici] vt alios locos epistolarū Petri nunc omit-

2. Pet. 1.

tam, in quibus virtutem ac sententiam horum, quæ accusant, demonstrare possem: ille vnus satis nunc sit, quem paulò antè iterum attigi ex epistola eiusdem. Cum enim dixisset, Vos autem curam omnem subinferentes, ministrare in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam, in scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem. deinde subiungit: Hæc autem, si vobis adsint, non vacuos neq; sine fructu (*ἀκαρπες* enim legit verus interpres) constituent vos in Domini nostri Iesu Christi cognitione. an non est hoc ipsum, quod ad Petrus in doctrina sua apud Clementem dixit, hominem bonis operibus & abundanti viatico repletum, id est, eum, cui ista adsunt, quæ in sua epistola dixit, ad regnum Dei peruenire debere? Ille enim est, qui in cognitione Domini nostri Iesu Christi non est vacuus, neq; sine fructu, qui ad regnum Dei peruenire debet. Quid rursus interest dicere, Hæc autem opera, scilicet bona numerata fidei, virtutis, abstinentiæ, patientiæ, pietatis, charitatis, si vobis adsint, non vacuos, neq; sine fructu vos constituens in cognitione Domini nostri Iesu Christi: an dicere illud in epist. Clementis, repletos bonis operibus, hæredes vitæ æternæ effici? nõne quibus ista adsunt, repleti sunt bonis operibus? & istis repletos, non constitui vacuos, neq; sine fructu in cognitione Dñi nostri Iesu Christi, an non est, effici eos hæredes vitæ æternæ?

Illud

Doctrina Petri in epistol. Clementis 3. & 4. in Magd. reprehensa, eadē in epist. ipsius Petri demonstratur.

Illud iterum hinc admonere Magdeburgenses, si quando tandem intelligant, clarissime hinc docuisse beatum Petrum in descriptione huius ædificij spiritualis virtutum, eò spectare fidem, vt omni studio & diligentia superædificemus ei opera bona, alio qui frustra esse fidem, & vacuos ac sine fructu reperiedos in ea esse, qui non superædificauerint, ac necessario debere esse substructam dilectioni fidem, si quid valere debeat. Quæro enim à vobis, Magdeburgenses, quorsum spectat ista vestra apprehensio Christi pro nobis passus? an non spectat, vt eum sic per fidem apprehensum diligatis? & diligendo ei confidatis? ridiculum enim est & vanum, ei confidere, quem non diligas. Ergò in ista apprehensione Domini nostri Iesu Christi per fidem solam, vacuus est, & sine fructu, qui fidem ipsam habet, sine dilectione.

Responsio ad locos scripturæ, quibus Magdeburgenses conantur probare, hominem iustificari per solam fidem cum contraria demonstratione euidenti ex eisdem locis, non ex fide sola iustificari. Item secundum scripturam, fidem esse mortuam & infructuosam sine dilectione. Cap. 9.

Sed quia scribunt Magdeburgenses in centuria sua, contra docuisse Petrum in Actis Aposto. cap. 2. 4. & 10. & in epist. 1. cap. 1. Videamus an ita sit, an potius non ita. Actuum, inquit, 2. interrogatus Petrus à Iudæis, quid facere deberent, vt effugerent iram Dei: Pœnitentiã, inquit, agite, & baptizetur vnusquisq; vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum. Hinc tradunt docuisse Petrum, gratis absq; operibus sola fide peccatores pœnitentes iustificari. Quis nõ intelligat pugnare secum istos, sibiq; contradicere, cum aiunt sola fide peccatores pœnitentes esse eos, qui iustificari in baptismo, cum sit pœnitentia opus quoddam, quod ad fidem accedat, vt ipsi sponte confitentur, necesse sit, an fortè dicturi sunt, nihil aliud esse pœnitentiã, quàm desistere à peccatis vitæ superioris, atq; ita nõ opus, sed cessationem potius operum esse? At redarguet eos, si id dixerint, pœnitentia eorum, qui ad Ioannem veniebant, vt ab eo baptizarentur. talem enim pœnitentiã in prima centuria iidem centuriatores probant, & requiri, ac satis esse volunt. De illa verò pœnitentiã sic scriptum est: Et baptizabantur ab eo, confitentes peccata sua. Et beatus Lucas: Dicebat ergò, inquit, ijs, qui exiebant, & baptizabantur ab ipso: Quis ostendit vobis fugere à ventura ira? Facite ergò fructus dignos pœnitentiæ. Quis verò ita amens sit, & à sensu communi alienus, vt neget confiteri actus suos Deo, & facere fructus dignos pœnitentiæ, esse genus operis? Quod si ita est, quomodo sola fide absq; operibus iustificantur peccatores pœnitentes? quemadmodum absque vlllo opere pœnitentes sunt? quod istud prophanum vaniloquium, repugnantia plenum? Quid est, quod beatus Petrus dicit, Agite pœnitentiam, si nihil agere præcipit? Cum enim agere pœnitentiã præcipit, necesse est, vt pœnitentia aliquod opus sit, non igitur absque operibus sola fide iustificatio fit. Præterea etiã, cum præcipit idem Petrus baptizari, nullum ne